

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra proiectului Hotărârii Guvernului
„Cu privire la instituirea Agenției de Transplant”.

1. Evaluarea generală a proiectului

1.1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1.1. Fundamentarea generală a proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului „Cu privire la instituirea Agenției de Transplant” a fost elaborat întru executarea prevederilor Legii nr.42-XVI din 06.03.2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane.

Potrivit autorului, Agenția de Transplant este succesorul de drept al Comisiei Naționale de Transplantologie, investită cu atribuții specifice în vederea promovării și monitorizării activității de transplant pe teritoriul Republicii Moldova.

Scopul creării Agenției este realizarea politicilor și programelor de transplant de organe, țesuturi și celule umane, dezvoltarea sistemelor medicale integrate și a unor servicii medicale specializate de înaltă calitate. Proiectul prevede care sunt responsabilitățile Agenției în domeniul activității de transplant inclusiv și reglementări noi care, anterior nu au fost reglementate legislativ, cum ar fi înființarea și gestionarea Registrului Național de Transplant și instituirea funcției de coordonator de transplant.

Concluzii și recomandări: Autorul justifică pe deplin necesitatea aprobării proiectului Regulamentului Agenției de Transplant, cu toate că, în opinia noastră, unele aspecte sunt tratate superficial, în special ceea ce ține de statutul coordonatorului de transplant și a Consiliului consultativ. La acest capitol ne vom expune pe parcursul examinării proiectului.

1.1.2. Fundamentarea economico-financiară a proiectului

În conformitate cu Legea nr.42-XVI din 06.03.2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane, finanțarea Agenției se efectuează de la bugetul de stat.

În nota informativă a proiectului autorul stabilește clar calculele estimative, necesare pentru întreținerea Agenției.

Concluzii și recomandări: Atenționăm autorul că este necesar să se atragă atenția la momentul producerii efectelor juridice ale proiectului, pentru a avea acoperire financiară pentru anul în care se adoptă. Intrarea în vigoare și aplicarea prevederilor unui asemenea act urmează să fie dispusă pentru anul bugetar următor, lăsând timp Ministerului Finanțelor și Guvernului să planifice cheltuielile necesare.

1.1.3. Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Din textul proiectului nu rezultă promovarea sau prejudicierea anumitor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

1.2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standardele anticorupție

Potrivit art.7 din Convenția ONU împotriva corupției, fiecare stat parte se străduiește, conform principiilor fundamentale ale dreptului sau intern să adopte, să mențină și să consolideze sisteme de recrutare, de angajare a funcționarilor publici. Aceste sisteme se bazează pe „principiile de eficiență și transparență și pe criterii obiective, precum meritul, echitatea și aptitudinea și adoptă proceduri corespunzătoare pentru a selecta și forma persoanele numite să ocupe posturi publice, favorizează oferta de programe de educare și de formare care să le permită să-și îndeplinească corect, onorabil și adecvat funcțiile”. Aceste programe pot face referire la codurile și normele de conduită

În opinia noastră, prevederile proiectului referitor la criteriile care trebuie să le întrunească directorul Agenției și coordonatorul de transplant precum și procedura de numire în funcție a acestora, nu corespund standardelor internaționale anticorupție și exigențelor principiului de transparență și ulterior vor afecta transparența și eficacitatea activității Agenției.

Obiecția respectivă va fi elucidată în cadrul compartimentului Discreții excesive ale autorităților publice.

2. Evaluarea în fond a proiectului

2.1. Formulări lingvistice ambigue

Pct.17 și pct.18 din proiect prevăd crearea unui organ consultativ, Consiliul Consultativ format din persoane care nu sunt angajați ai Agenției. Din conținutul prevederilor nu este clar statutul Consiliului consultativ și atribuțiile acestuia.

Presupunem că în domeniul activității de transplant Consiliul Consultativ poate avea unele atribuții similare cu Comisia independentă de avizare sau se întrunește doar în anumite situații.

Concluzii și recomandări: În scopul excluderii unor prevederi confuze recomandăm de completat proiectul cu prevederi care vor reglementa atribuțiile Consiliului Consultativ și procedura de convocare.

2.2. Conflicte ale normelor de drept

La capitolul respectiv proiectul nu conține factori coruptibili.

2.3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Utilizarea nejustificată a normelor de trimitere și de blanchetă în cadrul unui proiect de act legislativ și normativ posedă un potențial coruptibil în cazul când normele fac referire la alte norme de drept ce urmează să fie adoptate sau, când reglementarea unui raport de drept este lăsată la discreția unei autorități publice.

Ne referim aici la pct. 8, alin.(1), (2), (8) (11) , pct.9 alin.(4), pct.10 lit.c), lit.f) unde autorul face trimitere la „*legislația în vigoare*”, „*directivele și recomandările Uniunii Europene*”, „*regulile stabilite conform legii*”, „*în conformitate cu standardele de calitate și siguranță necesare*”, „*în baza regulilor aprobate prin ordinul ministrului sănătății*” etc.

Atragem atenția că normele respective fac o referire generală la legislația în vigoare, fără a indica expres actul normativ sau legislativ și stabilesc reguli și standarde obligatorii pentru instituțiile publice, executarea cărora ulterior va fi monitorizată și sancționată în caz de nerespectare de către Agenție.

Concluzii și recomandări: Recomandăm de indicat în proiect, la punctele unde este necesară utilizarea normelor de trimitere și blanchetă, actele legislative și normative la care se face trimitere.

2.4. Discreții excesive ale autorităților publice

Pct.10 alin.(5) prevede aplicarea măsurilor de control de către Agenție cel puțin o dată în șase luni, fără a stabili termene stricte.

Concluzii și recomandări: Sintagmă respectivă oferă discreții excesive Agenției care poate efectua controale în lipsa unor motive argumentate. Recomandăm de completat proiectul cu prevederi care vor stabili modalitatea de colaborare între instituțiile autorizate și Agenție (condițiile, termenele și procedura efectuării controalelor).

2.5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

La capitolul respectiv proiectul nu conține factori coruptibili.

2.6. Acces limitat la informație, lipsa transparenței

În opinia noastră, formularea pct.13 și pct.19 și anume „*persoana cu experiență clinică și organizatorică în domeniu*” și „*calificare în domeniul managementului și sănătății publice*”, precum și prevederile care stabilesc procedura de angajare a acestora (Agenția propune și ministrul sănătății aprobă prin ordin) nu asigură exigența de transparență și accesul la informare a persoanelor care pot să candideze la aceste posturi.

Concluzii și recomandări: Recomandăm de completat punctele la care ne-am referit cu criterii relevante, specifice pentru activitatea de transplant (experiență în domeniu, titluri științifice etc.) precum și de prevăzut procedura de selectare a candidaților și suplینire a posturilor vacante prin concurs cu publicarea cerințelor de selectare pe pagina Ministerului Sănătății în rețeaua Internet și alte surse mass-media.

2.7. Lipsa/insuficiența mecanismelor de control

La capitolul respectiv proiectul nu conține factori coruptibili.

2.8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

La capitolul respectiv proiectul nu conține factori coruptibili.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei coruptibilității proiectelor de acte legislative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007.

Veronica Vition, inspector
al Secției drept public,
Direcția legislație și expertiză anticorupție